

CÒMIC FONTS

25 anys sortint els dimecres

Hi va haver un temps que portar *El Jueves* sota el braç era a Espanya gairebé un signe d'identitat, de la mateixa manera que dur *El País*, *l'ABC* o *l'Avui*. Eren els temps ara mitificats de la transició: *El Jueves* va irrompre amb improbables expectatives de supervivència en el farcit mercat de les revistes satíriques, dominat aleshores per *La Codorniz*, un clàssic del gènere, i per novingudes amb pedigrí intel·lectual com ara *Hermano Lobo*, *El Papis*, *Barrabás*, *Por Favor...* Res no ho permetia presagiar quan el primer número d'*El Jueves* —ja saben, *la revista que sale los miércoles*— va veure la llum, el 27 de maig del 1977, però un quart de segle després és l'única del gènere que continua als quioscos, i amb la bona salut que demostren els 90.000 exemplars setmanals de tirada. Per commemorar l'heroica efemèride que ha convertit la capçalera en la segona més longeva de la premsa satírica espanyola —només superada pels 40 anys que va arribar a fer *La Codorniz*—, la revista ha editat un luxós i exhaustiu volum, *25 años saliendo los miércoles*, que aplega totes, absolutament totes les 1.305 portades dels primers vint-i-cinc anys de vida, des de la inaugural *España va de culo* fins a l'extra *25 años tirando de la cadena*, publicat l'última setmana de maig del 2002. Estructurat per anys, cada capítol inclou, a banda de les portades del període, una selecció de titulars de premsa amb les notícies més destacades de l'any il·lustrades amb tires còmiques al·lusives publicades a la revista, de manera que el llibre proposa una lectura en clau satírica de la vida política, social i cultural espanyola de l'últim quart de segle. Hi surt tothom: els escàndols més o menys sexuals de les folkloriques en decadència, la incipient *jet-set* dels primers anys 80, els *yuppies* del *pelotazo*... No se'n salva ni la monarquia, tema tabú a la premsa peninsular i que tan sols *El Jueves* ha gosat tractar de manera satírica: fins al punt que l'aleshores cap de la Casa del Rei Joan Carles, el vescomte d'Almansa, va enviar la tardor del 1997 una carta al director de la publicació en què el convidava a "reflexionar" sobre la portada i el contingut del número 1.058 de la revista, *Así será la niña de la Sartorius*, ja que, afirmava, "dubto molt

que una suposició que ha estat suficientment aclarida als mitjans de comunicació i que afecta drets fonamentals de les persones a qui es refereix hagi de tenir l'espai i el tractament que rep a la revista." No és aquest episodi, degudament documentat en la sucosa secció final del llibre, *Cartas al director*, al costat de missives d'altres lectors més o menys il·lustres del setmanari (Cela, Ruiz Mateos, Andreu Buenafuente), l'únic que ha aixecat polseguera mediàtica: un dels últims escàndols, la portada del número 1.299 amb una caricatura porcina d'Ariel Sharon, el cap de Govern israelià, va motivar fins i tot una sonada intervenció televisiva de l'ambaixador d'Israel a Espanya. *El Jueves* ha estat, com era previsible, assídua

La voluntat de "donar pel sac al poder" ha portat "El Jueves" a ser un assidu dels jutjats: l'última ocasió, arran de la denúncia d'un caporal

dels jutjats: l'última ocasió, arran de la demanda presentada per un caporal que es va sentir ofès per la portada *El Ejército recluta tontos*, sobre la rebaixa del coeficient intel·lectual per incorporar-se a l'exèrcit espanyol.

És aquesta declarada voluntat de "donar pel sac al poder", com la va definir l'historic José Luis Martín, la que ha caracteritzat la història de la revista. Una història que va viure moments crítics el 2000, amb la incorporació del nou director, Manel Fontdevila, amb el mandat de rejuvenir els continguts. Una de les primeres i més qüestionades mesures va ser la supressió de l'enyorada *Chica del Viernes*, després del frustrat assaig d'incorporar un col·lega masculí que li donés la rèplica. *El Jueves* ha remuntat el vol amb saba nova i la mateixa il·lusió de sempre, que resumeix el mateix Fontdevila: "El nostre objectiu és tocar els nassos, fer humor a partir de l'actualitat. No preferim veritats. Per a això ja hi ha els tertulians, que d'un dia per a l'altre saben com construir gratacles antikamikazes o com remolcar un petrolier que perd fuel..."

L'Olimp de l'humor gràfic

La llista de col·laboradors que han estampat la firma a les pàgines d'*El Jueves* és un autèntic *qui és qui* de l'humor gràfic espanyol contemporani: als historics José Luis Martín, Ivà, Óscar, Kim, Ventura&Nieto, El Pèrich, Azagra, Bernet, Forges, Idígoras&Pachito o Fer (aquests tres últims assistiran a la pròxima edició de la Massana còmic), cal afegir la nova generació arribada de la mà de Fontdevila, amb Monteys, Entrialgo i Adanti al capdavant. La nòmina de personatges que han creat per a la revista és interminable i ha passat a formar part de la memòria sentimental de diverses generacions: Clara de Noche, Martínez el Facha, Grouñidos del desierto, Historias hermosas, Tato, Makinavaja, el professor Cojonciano... I entre els personatges reals que han donat més joc als dibuixants, cal consignar Ruiz Mateos, Gil y Gil, el rei Joan Carles, Felip de Borbó i, com no, Aznar.